

4.5. Кафедра теорії та методики навчання природничих дисциплін

4.5.1. Історія становлення та розвитку

В історії становлення кафедри умовно можна виділити три періоди: I-й період (1950-1982) – перебування викладачів методики навчання біології у складі різних кафедр факультету; II-й період (1982-1987) – створення кафедри основ сільського господарства та методики викладання природничих дисциплін, яка забезпечувала прикладну та методичну підготовку майбутніх учителів біології; III-й період (1990-2010) – заснування самостійної кафедри методики викладання природничих дисциплін, яку залежно від соціального замовлення школи, розвитку педагогічної науки в Україні та потреб факультету в подальшому перейменовано на кафедру методики викладання біології, а нині – теорії та методики навчання природничих дисциплін.

I-й період (1950-1982) – перебування викладачів методики навчання біології у складі різних кафедр факультету. Впродовж окресленого періоду викладачі методики навчання біології входили до складу кафедр природознавства та географії, ботаніки, зоології. Викладачами методики навчання біології працювали Н. В. Щудлюк (Вадзюк), С. Ф. Кутишевський, Я. Г. Грицюк, П. Д. Незнаєв, Б. П. Воляник, П. С. Кушнірик (більш детально про них див. розділ 4.1), Т. І. Гладьо. Це були вчителі-практики, які добре знали загальноосвітню школу і зосереджували увагу на навчальному процесі. Вирізнявся серед них П. Д. Незнаєв, який був доцентом, кандидатом педагогічних наук за спеціальністю “Методика навчання біології”. Як вихованець ленинградської наукової школи він займався теорією формування біологічних понять.

II-й період (1982-1987) – створення кафедри основ сільськогосподарського виробництва та методики викладання природничих дисциплін. У цей час у зв'язку із реформуванням змісту природничої освіти, профілізацією

загальноосвітньої школи, її орієнтацією на підготовку школярів до життя, активізувались дослідження з методики навчання біології і їх поєднання з сільськогосподарською працею. Зважаючи на це, 25 червня 1982 р. організовано кафедру основ сільського господарства та методики викладання природничих дисциплін, яка інтегрувала прикладні та методичні аспекти підготовки вчителів біології та хімії. Її очолив кандидат педагогічних наук, доцент А. С. Дробочкий (більш детально про нього див. розділ 4.3.2). Протягом 1983-1987 рр. діяльністю кафедри керував кандидат сільськогосподарських наук, доцент Я. С. Жмінка.

Викладання курсу методики навчання біології на той час забезпечували: старший викладач Б. П. Воляник; асистенти Я. Г. Грицюк, П. С. Кушнірик, Т. І. Гладьо; старший лаборант Р. М. Сень. Звересня 1985 р. на посаду викладача кафедри зараховано А. В. Степанюк, яка повернулася після закінчення аспірантури при Науково-дослідному інституті педагогіки Української РСР (м. Київ), де навчалася за цільовим направленням. 25 жовтня 1985 р. вона захистила в цьому інституті кандидатську дисертацію на тему: “Дидактичні умови озброєння школярів загальними методами наукового пізнання (5-7 класи загальноосвітньої школи)” зі спеціальності 13.00.01 – теорія і історія педагогіки (науковий керівник – кандидат педагогічних наук Ю. І. Мальований). Наукова робота виконувалась на шкільних курсах біології та хімії, що давало можливість А. В. Степанюк викладати як педагогіку, так і методику навчання біології та хімії. Проте коло її викладацьких та наукових інтересів склало методика навчання біології. З того часу на кафедрі розпочались активні наукові дослідження. Зокрема розроблялись проблеми підвищення якості біологічних знань школярів, екологізація змісту біологічної освіти, підвищення ефективності підготовки вчителів біології тощо.

У січні 1988 р. викладати методику навчання біології запросили практика, вчителя Кременецької школи-інтернату

В. М. Черняка, який уже мав вагомий науковий доробок. У червні 1989 р. в Центральному Ботанічному саду Академії наук Молдовської РСР він захистив кандидатську дисертацію на тему: “Культивована дендрофлора Кременецьких гір, перспективи використання та охорона” зі спеціальності 03.00.05 – ботаніка (науковий керівник – доктор біологічних наук С. І. Кузнецов).

Однак, найбільш вагомі зміни в якості наукової діяльності та активності викладачів методики навчання біології пов’язані із запровадженням у 1989 р. на теренах колишнього СРСР Всесоюзного експериментального дослідження із “Впровадження інтегрованого курсу “Природознавства” в загальноосвітніх школах, підготовки і перепідготовки вчительських кадрів”. Зваживши на ряд об’єктивних чинників, МО СРСР визначило наш вуз як єдиний експериментальний вищий навчальний заклад України. Завдяки цьому в інституті створено Центр інтеграції природничої освіти, а також введено посаду проректора, який відповідав за експериментальну роботу. На цю посаду призначили випускницю нашого факультету кандидата педагогічних наук, доцента В. А. Поліщук, яка розпочала активну роботу із формування кадрового потенціалу Центру, що завершилась створенням кафедри методики викладання природничих дисциплін.

III-й період (1990-2010) – заснування самостійної кафедри методики викладання природничих дисциплін. У процесі створення кафедри основним було питання якісного добору та формування професорсько-викладацького та навчально-допоміжного персоналу. Виконувати обов’язки завідувача кафедри призначили А. В. Степанюк, яку через рік обрали на цю посаду за конкурсом терміном на 5 років. Для підсилення викладацького складу, окрім викладачів, які уже викладали методику навчання біології (кандидата педагогічних наук, старшого викладача А. В. Степанюк, кандидата біологічних наук, старшого викладача

В. М. Черняка, асистентів Б. П. Воляника та Т. І. Гладьо), на кафедрі запросили креативну молодь: вчителів-практиків Н. Й. Міщук, І. І. Бабина, М. М. Гладюка; працівника з досвідом викладацької та наукової роботи Л. С. Похилу. Вони забезпечували викладання таких навчальних дисциплін, як “Методика викладання біології”, “Методика викладання природознавства”, “Учнівські виробничі об’єднання”. Водночас проводилась значна наукова робота з розробки навчально-методичного супроводу експериментального дослідження із впровадження інтегрованого курсу природознавства та підготовки відповідних фахівців. Викладачі кафедри уже на той час мали великий науковий потенціал, хоча лише два з них були кандидатами наук (А. В. Степанюк, В. М. Черняк).

Тому в цей час на кафедрі розпочалась активна робота щодо підготовки кандидатських та докторських дисертацій. Так, асистент Н. Й. Міщук отримала цільове направлення в очну аспірантуру при Інституті змісту та методів навчання (м. Москва), асистент М. М. Гладюк – в Інститут педагогіки АПН України (м. Київ). Асистенти Л. С. Похила та І. І. Бабин виконували дисертаційні дослідження без відриву від виробництва, прикріпившись пошукачами до Інституту педагогіки АПН України та Харківського педагогічного інституту імені Григорія Сковороди.

У 1992 р. на кафедрі прийнято вчителя-практика Т. В. Гладюк, яка виконувала дисертаційне дослідження також без відриву від виробництва, та Г. Я. Жирську, яка повернулась на роботу після закінчення цільової аспірантури при Інституті педагогіки АПН України.

1993 р. став переломним моментом у якісному складі викладачів кафедри методики викладання природничих дисциплін – в червні захистили кандидатські дисертації: Н. Й. Міщук на тему: “Формування теоретичних знань в процесі вивчення біології (VIII клас)” зі спеціальності 13.00.02 – методика навчання біології в Інституті загальноосвітньої

школи РАО (м. Москва) (науковий керівник – кандидат педагогічних наук Г. С. Калінова); Г. Я. Жирська на тему: “Формування гуманістичних цінностей у старшокласників у позаурочній діяльності” зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки в Інституті педагогіки АПН України (науковий керівник – кандидат педагогічних наук В. О. Білоусова). У 1994 р. ще два викладачі кафедри захистили кандидатські дисертації: Л. С. Похила на тему “Вивчення народних знань про природу в основній школі” зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки (наукові керівники – кандидати педагогічних наук Л. П. Вороніна та А. В. Степанюк), захист відбувся в Київському університеті імені Тараса Шевченка; М. М. Гладюк на тему “Допрофесійна підготовка школярів у класах агрохімічного профілю (на матеріалах спецкурсу “Основи агрохімії”)” зі спеціальності 13.00.02 – методика хімії (науковий керівник – кандидат педагогічних наук Н. М. Буринська) в Інституті педагогіки АПН України. Після завершення аспірантури М. М. Гладюк працює на кафедрі хімії (див. розділ 4.3.2).

У 1993 р. завідувач кафедри, доцент А. В. Степанюк отримала цільове направлення в докторантуру при Інституті педагогіки АПН України із відривом від виробництва. Тому з вересня 1993 р. по травень 2001 р. кафедру очолював кандидат біологічних наук, доцент В. М. Черняк. В цей час, зважаючи на політичні зміни – розвал СРСР, експеримент із впровадження інтегрованого курсу “Природознавство”, в процесі підготовки і перепідготовки вчительських кадрів в Україні припинився. Вчителів природознавства перестали готувати на нашому факультеті. Тому в листопаді 1997 р. було визнано за доцільне перейменувати назву кафедри – кафедра методики викладання біології.

28 травня 1996 р. рішенням вченої ради Тернопільського державного педагогічного інституту (протокол № 10) троє викладачів Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська та Л. С. Похила отримали звання доцента кафедри методики викладання

природничих дисциплін.

У 1998 р. ще два викладачі кафедри захистили кандидатські дисертації: Т. В. Гладюк на тему: “Підготовка студентів до інтегрованого навчання учнів природничих дисциплін” зі спеціальності 13.00.04 – професійна освіта (науковий керівник – кандидат педагогічних наук А. В. Степанюк) в Інституті педагогіки і психології професійної освіти (м. Київ); І. І. Бабин на тему: “Модульна організація процесу навчання в загальноосвітній середній школі” зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки в Харківському педагогічному університеті імені Григорія Сковороди. Таким чином, з 1998 р. на кафедрі методики викладання біології всі викладачі мали науковий ступінь кандидата наук.

11.11.1999 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.452.01 в Інституті педагогіки АПН України А. В. Степанюк захистила докторську дисертацію на тему: “Методологічні та теоретичні основи формування цілісності знань школярів про живу природу” зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки (науковий консультант – академік С. У. Гончаренко), а у 2001 р. їй присвоєно вчене звання професора кафедри педагогіки та психології. З 2002 р. вона знову очолила кафедру методики викладання біології.

У червні 2005 р. в Українському державному лісотехнічному університеті доцент В. М. Черняк захищає докторську дисертацію на тему: “Культивована дендрофлора Волино-Поділля, перспективи її використання та збагачення” зі спеціальності 06.03.01 – лісові культури та фітомеліорація.

У вересні 2007 р. на посаду асистента кафедри прийнято магістра біології, випускницю нашого університету О. С. Троцьку. З 15 листопада 2007 р. донині вона навчається в аспірантурі на денній держбюджетній формі навчання при кафедрі теорії і методики навчання природничих дисциплін.

Загалом про науковий потенціал кафедри переконливо свідчать такі дані: якщо на час створення кафедри в 1990 р. на

ній працювало 6 викладачів, лише два з яких мали наукові ступені кандидата наук, то вже у 2005 р. усі її 5 викладачів мали наукові ступені та вчені звання: 1 доктор педагогічних наук, професор – А. В. Степанюк; 1 доктор біологічних наук – В. М. Черняк; 3 кандидати педагогічних наук, доценти – Л. С. Похила, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук. Це стало можливим завдяки творчій атмосфері, яка постійно панує на кафедрі, та раціональному поєднанню молодості та досвіду її викладачів. Так, біля витоків кафедри стояли викладачі-практики з великим стажем педагогічної діяльності Б. П. Воляник і Т. І. Гладь, які передавали свій життєвий досвід молодим науковцям, частина з яких на сьогодні є гордістю інших структурних підрозділів як нашого університету, так і МОН України (Т. В. Гладюк, М. М. Гладюк, І. І. Бабин). Доказом великого наукового потенціалу кафедри є те, що у 2005 р. при кафедрі вперше серед вузів західного регіону відкрито постійно діючу аспірантуру зі спеціальності 13.00.02 – теорія і методика навчання (біологія). Загалом за час існування кафедри її викладачами було захищено дві докторські (А. В. Степанюк – 1999, В. М. Черняк – 2005) та шість кандидатських дисертацій (Н. Й. Міщук – 1993, Г. Я. Жирська – 1993, Л. С. Похила – 1994, М. М. Гладюк – 1994, Т. В. Гладюк – 1997, І. І. Бабин – 1999).

Викладачі кафедри формують креативне середовище для підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів педагогічної освіти з біології та забезпечують реалізацію індивідуальних траєкторій навчання студентів хіміко-біологічного та географічного факультетів з таких навчальних дисциплін інваріантної складової навчального плану підготовки учителів природничого профілю, як “Біологія тварин”, “Біологія людини”, “Методика навчання біології”, “Методика навчання екології”, “Методика навчання валеології і основ здоров’я”, “Методика викладання біології у ВНЗ”, а також спецкурсів “Біоетика”, “Сучасні інформаційні технології в професійній діяльності вчителя біології”, “Садівництво”, “Учнівські

виробничі об’єднання”. Саме тому, що викладачі кафедри забезпечували викладання дисциплін різного профілю, а також у зв’язку з доцільністю уточнення наукової термінології 26.08.2008 р. кафедру перейменовано у кафедру теорії та методики навчання природничих дисциплін.

Цілісне функціонування кафедри в різні періоди розвитку забезпечували також такі її працівники (лаборанти), як: В. М. Сень, Н. В. Ткач, М. Халява, Н. М. Постолук, М. І. Романюк, І. Р. Гевко, М. О. Твардовська, Т. О. Степанюк, Н. З. Гладчук.

Станом на 01.01.2010 р. кадровий персонал кафедри теорії та методики навчання природничих дисциплін становив 10 штатних одиниць, з них: 1 доктор педагогічних наук, професор А. В. Степанюк; 3 кандидати педагогічних наук, доценти Л. С. Барна, Г. Я. Жирська, Н. Й. Міщук; 1 асистент О. Є. Садівник; завідувач агробіологічною лабораторією О. Я. Бучковська; старші лаборанти – Р. М. Сень, Т. О. Степанюк, Н. З. Гладчук. Завідувачем кафедри протягом 1990-1993 рр. та з 2002 р. до сьогодні є доктор педагогічних наук, професор А. В. Степанюк.

4.5.2. Професорсько-викладацький персонал

Степанюк (Богачук) Алла Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри (з 1990 донині).

Народилася 4 грудня 1956 року в м. Скалат Підволочиського району Тернопільської області в сім’ї вчителів. Протягом 1974-1979 рр. навчалась на природничому факультеті Тернопільського державного педагогічного інституту, який закінчила з відзнакою. У 1979-1982 рр. працювала в ЗОШ №16 м. Тернополя на посадах вихователя групи продовженого дня, вчителя біології та хімії. Водночас працювала на кафедрі

педагогіки Тернопільського державного педагогічного інституту. У 1982-1985 рр. навчалась в аспірантурі при Українському науково-дослідному інституті педагогіки (м. Київ) в лабораторії дидактики. У 1985 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: “Дидактичні умови озброєння школярів загальними методами наукового пізнання (5-7 класи загальноосвітньої школи)” зі спеціальності 13.00.01 – теорія і історія педагогіки.

З 1985 по 1993 рр. працювала викладачем, старшим викладачем, доцентом кафедр основ сільськогосподарського виробництва та методики викладання природничих дисциплін, зоології, методики викладання природничих дисциплін. У 1990-1993 рр. очолювала кафедру методики викладання природничих дисциплін. Протягом 1993-1996 рр. навчалася у докторантурі Інституту педагогіки АПН України. 11 листопада 1999 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.452.01 в Інституті педагогіки АПН України захистила докторську дисертацію на тему: “Методологічні та теоретичні основи формування цілісності знань школярів про живу природу” зі спеціальності 13.00.01 – теорія та історія педагогіки, а у 2001 р. їй присвоєно вчене звання професора кафедри педагогіки та психології. З 2002 р. до сьогодні очолює кафедру теорії та методики навчання природничих дисциплін.

З метою підвищення фахового рівня А. В. Степанюк протягом 1999-2007 рр. працювала за сумісництвом в Тернопільському обласному інституті післядипломної освіти вчителів, обіймаючи посади завідувача кафедри педагогіки та психології (1999-2002) та професора цієї кафедри. З грудня 2002 р. по даний час також працює директором Тернопільської філії Університету “КРОК” (м. Київ).

Є членом спеціалізованих вчених рад Д 58.053.01 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка та К 26.053.11 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова. Протягом 2004-2006 рр. працювала в експертній раді ВАК

України. Член редакційної колегії Всеукраїнських журналів “Безпека життєдіяльності”, “Основи здоров’я” та інших видань.

За багаторічну сумлінну працю, активну участь у підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів нагороджена значком Міністерства освіти і науки України “Відмінник освіти України” (2004), Грамотою Вищої атестаційної комісії України (2006), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2007). За сумлінну роботу у виконанні наукової експертизи й атестації наукових кадрів вищої кваліфікації в експертній раді з педагогічних наук головою ВАК України Аллі Васиївні оголошено подяку (2006). Обрана дійсним членом (академіком) Міжнародної академії безпеки життєдіяльності.

Наукові інтереси стосуються проблем конструювання змісту шкільного курсу біології та підготовки вчителів біології. Автор 200 наукових і науково-методичних праць, зокрема 3 монографій, 1 підручника з біології для учнів 9 класів загальноосвітніх шкіл та навчального посібника “Методика навчання біології” (2006) для студентів вищих навчальних закладів, рекомендованих МОН України.

Під її керівництвом захищено 4 кандидатські дисертації (Л. С. Похила, Т. В. Гладюк, Н. Б. Кравець, І. С. Назарко).

Черняк Володимир Максимович – доктор біологічних наук, професор.

Народився 17 травня 1948 року в с. Онишківці Шумського району Тернопільської області. У 1970 р. закінчив Тернопільський державний педагогічний інститут, одержав кваліфікацію “Вчитель біології та хімії”. Свою першу наукову роботу розпочав, коли працював заступником директора з навчальної роботи, вчителем біології

Кременецької школи-інтернату. У 1980 р. з ініціативи В. М. Черняка організовано Кременецьку групу Українського ботанічного товариства, яка впродовж 7 років спільно з громадськістю міста відстояла думку, а також проводила наукову діяльність з відновлення Кременецького ботанічного саду. З січня 1988 р. до травня 2007 р. В. М. Черняк працював у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка на різних посадах: старший викладач, доцент, завідувач кафедри методики викладання біології, професор цієї кафедри.

17 червня 2005 р. в Українському державному лісотехнічному університеті захистив докторську дисертацію на тему: “Культивована дендрофлора Волино-Поділля, перспективи її використання та збагачення” з присвоєнням наукового ступеня доктора біологічних наук зі спеціальності 06.03.01 – лісові культури та фітомеліорація.

Наукові роботи В. М. Черняка присвячені дослідженню культивованої дендрофлори Волино-Поділля, флори і рослинності Тернопільської області, методики викладання біології, екології, медичної ботаніки, дендрології та лісівництва. Автор понад 165 наукових праць, 6 монографій. Відмінник охорони природи України (1986), Відмінник освіти України (2008).

Барна (Похла) Любов Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент.

Народилася 26 лютого 1960 року в м. Тернопіль. У 1977 р. вступила на природничий факультет Тернопільського державного педагогічного інституту. Упродовж навчання в інституті була студентським деканом факультету, Ленінським стипендіатом. У 1982 р. закінчила інститут і отримала диплом з відзнакою з присвоєнням

кваліфікації “Вчитель хімії та біології”.

Після закінчення інституту до вересня 1990 р. працювала на посадах старшого лаборанта кафедр педагогіки і методики початкового навчання, філософії та політекономії, молодшого та старшого наукового співробітника науково-дослідного сектору інституту. Роботу в інституті поєднувала з роботою на посаді вчителя біології ряду шкіл м. Тернополя та Тернопільського району. У вересні 1990 р. у зв'язку з організацією кафедри методики навчання природничих дисциплін прийнята на посаду асистента цієї кафедри. У січні 1994 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка захистила дисертацію на тему: “Народні знання про природу в основній школі” на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. З вересня 1994 р. переведена на посаду старшого викладача кафедри методики навчання природничих дисциплін. У 1995 р. обрана за конкурсом на посаду доцента цієї ж кафедри і отримала вчене звання доцента. З вересня 1995 р. по грудень 2003 р. працювала на посаді заступника декана природничого, а згодом хіміко-біологічного факультету. На сьогодні працює на посаді доцента кафедри теорії та методики навчання природничих дисциплін. Викладає навчальні дисципліни “Методика навчання біології”, “Теорія та методика навчання курсів валеології та основ здоров'я” спецкурс “Висвітлення елементів української національної культури у змісті шкільної біологічної освіти”.

Нагороджена нагрудним знаком “Відмінник освіти України”. Під її керівництвом захищено 1 кандидатську дисертацію. Наукові інтереси стосуються проблем навчально-методичного забезпечення шкільного курсу біології та історичних аспектів підготовки вчителів біології в Україні. Автор понад 130 наукових і науково-методичних праць, серед яких монографія, бібліографія, підручник з біології для учнів 9 класів загальноосвітніх шкіл та навчальний посібник з методики навчання біології для студентів вищих навчальних

закладів, рекомендовані МОН України, 57 навчальних, навчально-методичних посібників та методичних рекомендацій, з яких 23 – з грифом МОН України.

Міщук Наталія Йосипівна – кандидат педагогічних наук, доцент.

Народилася 25 червня 1961 року в с. Жорнава Великоберезнянського району Закарпатської області. Після закінчення школи один рік працювала піонервожатою в Гусятинській СШ Тернопільської області. У 1979 р. вступила на природничий факультет Тернопільського державного педагогічного інституту, який

закінчила у 1984 р. і отримала диплом з відзнакою з присвоєнням кваліфікації “Вчитель біології та хімії”.

Після закінчення інституту до липня 1987 р. працювала на посадах вчителя біології Краснянської СШ Гусятинського району Тернопільської області та Закупнянської СШ Чемеровецького району Хмельницької області. З серпня 1987 р. по листопад 1988 р. працювала на посадах старшого лаборанта кафедри анатомії та фізіології людини та тварин, асистента кафедри зоології Тернопільського державного педагогічного інституту. З листопада 1988 р. по грудень 1991 р. навчалася в очній цільовій аспірантурі в НДІ змісту та методів навчання АПН СРСР (м. Москва) зі спеціальності 13.00.02 – методика викладання біології. У грудні 1991 р. прийнята на посаду асистента кафедри методики викладання природничих дисциплін. У червні 1993 р. захистила кандидатську дисертацію на тему: “Формування теоретичних знань в процесі вивчення біології (VIII клас)”. З листопада 1993 р. прийнята на посаду старшого викладача кафедри методики викладання природничих дисциплін. У 1995 р. присвоєно вчене звання доцента. З 2003 по 2006 рр. працювала на посаді заступника декана хіміко-біологічного факультету. З

2006 по 2009 рр. навчалася в очній докторантурі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Викладає навчальні дисципліни “Методика навчання біології”, “Сучасні інформаційні технології у професійній діяльності вчителя біології”, “Біологія тварин”.

Наукові інтереси стосуються проблем змісту шкільного курсу біології та методичної підготовки майбутнього вчителя біології. Автор 120 наукових і навчально-методичних праць, 10 з яких мають гриф МОН України.

Жирська Галина Ярославівна – кандидат педагогічних наук, доцент.

Народилася 20 червня 1962 року в с. Завалів Березанського (тепер Підгаєцького) району Тернопільської області. У 1978 р. вступила на природничий факультет Тернопільського державного педагогічного інституту. У 1983 р. закінчила інститут і отримала диплом з присвоєнням кваліфікації “Вчитель

хімії та біології”.

Після закінчення інституту працювала на посадах вчителя біології і хімії, заступника директора з виховної роботи Завалівської та Угринівської шкіл Березанського району. З 1986 р. працювала асистентом кафедри педагогіки, а з вересня 1987 р. у зв'язку із створенням кафедри основ педагогічної майстерності – асистентом цієї кафедри.

З 1989 по 1992 рр. навчалась в очній аспірантурі Науково-дослідного інституту педагогіки АПН України, після закінчення якої прийшла працювати на кафедру методики викладання природничих дисциплін. У червні 1993 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Науково-дослідного інституту педагогіки АПН України захистила дисертацію на тему: “Формування гуманістичних цінностей у

старшокласників у позаурочній діяльності” на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

З 1994 р. переведена на посаду старшого викладача кафедри методики навчання природничих дисциплін. У 1995 р. обрана за конкурсом на посаду доцента цієї ж кафедри, а в 1996 р. отримала вчене звання доцента. Розробила та викладає навчальні дисципліни “Методика навчання біології”, “Методика навчання екології”, “Біологія людини”, спецкурс “Позакласна та позаурочна робота з біології” на хіміко-біологічному та географічному факультетах. Неодноразово виконувала обов’язки секретаря та завідувача кафедри, 15 років є секретарем вченої ради природничого, а згодом хіміко-біологічного факультету.

Наукові інтереси пов’язані з проблемами гуманізації змісту біологічної освіти та навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі, удосконалення навчально-методичного забезпечення шкільного курсу біології та методичної підготовки вчителів біології, а також гендерним підходом в освіті. Автор понад 100 наукових і науково-методичних праць, серед яких підручник з біології для учнів 9 класів загальноосвітніх шкіл та навчальний посібник з методики навчання біології для студентів вищих навчальних закладів, які рекомендовані МОН України та 50 навчальних, навчально-методичних посібників та методичних рекомендацій, з яких 25 – з грифом МОН України.

Бабин Іван Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент.

Народився 27 листопада 1961 року в с. Арламівська Воля Мостиського району Львівської області. Протягом 1979-1984 рр. навчався на природничому факультеті Тернопільського державного педагогічного інституту, отримав

кваліфікацію вчителя біології і хімії.

З 1984 по 1990 рр. працював на посаді вчителя біології Крукеницької ЗСШ Мостиського району Львівської області, а з 1990 по 1991 рр. – на посаді вчителя біології і хімії Долинянської ЗСШ Рогатинського району Івано-Франківської області.

З 1991 по 1999 рр. – асистент, викладач кафедри методики викладання природничих дисциплін Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. У період роботи на кафедрі захистив у Харківському педагогічному університеті імені Григорія Сковороди кандидатську дисертацію.

Автор понад 200 публікацій, з них більше 30 навчально-методичних посібників, навчальних програм і підручників з проблем розвитку середньої і вищої освіти та інтеграції вищої освіти України у Європейський простір вищої освіти. Понад 80 видано за кордоном.

Гладюк Тетяна Володимирівна

– кандидат педагогічних наук, доцент.

Народилася 25 березня 1963 року у м. Козятин Вінницької області. З 1980 по 1985 рр. навчалася на природничому факультеті Тернопільського державного педагогічного інституту. Після закінчення інституту працювала вчителем біології та хімії в с. Кільшовата Таращанського району Київської області.

У 1992 р. запрошена на роботу в Центр інтеграції змісту природничої освіти та кафедру методики навчання природничих дисциплін. У цей час активно працює над виконанням наукового дослідження на тему: “Підготовка студентів до інтегрованого навчання учнів природничих дисциплін”, яку захистила в 1998 р. З 1999 р. працює на кафедрі природничих і математичних дисциплін початкового

навчання, а з 2005 р. – завідувач цієї кафедри.

Коло наукових інтересів: проблеми шкільної природничої освіти, природничо-наукової підготовки майбутніх учителів. Автор 52 науково-методичних публікацій.

Гладь Таїсія Іллівна – асистент кафедри.

Народилась 18 лютого 1937 року в м. Миколаїв, у сім'ї робітників. В 1954 р. вступила до Львівського державного університету імені Івана Франка. Після закінчення навчання працювала в школі вчителем біології. З 1977 р. перейшла на роботу у Тернопільський державний педагогічний інститут на посаду

асистента кафедри зоології, а у 1990 р. – кафедри методики викладання природничих дисциплін. Нагороджена державною нагородою – медаллю “За трудовое отличие”. Брала активну участь у розробці навчально-методичного супроводу експериментального дослідження із впровадження інтегрованого курсу “Природознавство” в загальноосвітній школі, підготовці та перепідготовці вчительських кадрів. Автор більше 10 навчально-методичних розробок. У 1996 р. вийшла на пенсію, проживає в м. Тернопіль.

Дарбишева (Садівник) Ольга Євгенівна – асистент кафедри.

Народилась 26 грудня 1979 року в смт. Козова Тернопільської області. У 1996 р. була зарахована до Кременецького педагогічного коледжу імені Т. Г. Шевченка, де в 2001 р. здобула ступінь бакалавра за спеціальністю “Вчитель біології”. З 2001 по 2002 рр. навчалась в Переяслав-Хмельницькому державному

педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, отримала диплом з відзнакою зі спеціальності “Вчитель біології, валеології та основ екології. Організатор освіти”. З 2002 по 2006 рр. працювала в Тернопільській філії МАУП. З 2006 р. працює на посаді асистента кафедри теорії та методики навчання природничих дисциплін хіміко-біологічному факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Працює над кандидатською дисертацією з проблеми підготовки майбутніх учителів до формування дослідницьких умінь школярів в процесі вивчення біології. Має 8 праць із проблеми дослідження.

4.5.3. Навчально-допоміжний персонал

Станом на 01.01.2010 р. на кафедрі працюють 3 старші лаборанти: Р. М. Сень (з 1974), Т. О. Степанюк (з 2007), Н. З. Гладчук (з 2007) і завідувач агробіологічною лабораторією О. Я. Бучковська (з 1993). Так, О. Я. Бучковська є автором чотирьох наукових публікацій, Т. О. Степанюк – двох. Усі працівники з вищою освітою і постійно працюють над підвищенням професійного рівня.